

www.carpe.cz
CARPE
DIEM

Miroslav Holub

ALADINOVA LAMPA

Miroslav Holub

ALADINOVA LAMPA

2012

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla, a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

© Miroslav Holub – dědicové c/o DILIA, 1996

© Carpe diem, 2012

www.carpe.cz

Made in Moravia, Czech Republic, EU

ISBN 978-80-87195-79-6

OBSAH

I. Aladinova lampa	6
II. Indie jako rozměr člověka	15
III. Sedm dní nahé myši	91
IV. Jediný skutečně velký vlak	116
V. Kde zítra znamená cokoli	134
VI. Istanbul s tečkou nad I	154
VII. Poslední cesty	181
<i>Obrazový doprovod</i>	191
<i>Ediční poznámka</i>	200

Aladinova lampa

Poloreportáže ze zemí
na východ od ráje

I. Aladinova lampa

Počátek Aladina

S pomocí boží – On jest vznešený – pohádka o Aladinovi, čili Alá'addínovi, jak nás učí Felix Tauer – On jest mocný – obsahuje všechny ostatní pohádky. Obsahující všechny ostatní pohádky, obsahuje i takovou tu moudrost a snivost Východu, která je moc prima pro každého štvance západní civilizace, zejména pokud může Východ jen tak navštěvovat a není předmětem šarí'y, sunny, fatvy či kulturní revoluce ve jménu Maa a jeho manželky.

Nuže v pohádce o Aladinovi je sdostatek chudých, a tudíž hodných lidí, jakkoli je Aladin původně hoch nezdárný, trávící čas s nezbedníky na ulicích mrzkými hrami. Vyskytuje se zde neobyčejně podlý maghribský kouzelník ze země Ifríkíje, dnes Tunisem nazývané. Kouzelník ten jest tak podlý, že má dokonce i stejně podlého bratra, jenž pokračuje v kouzelníkově podlém dílu, i když už tento přišel o hlavu. Děje se to v údajně čínském sultanátu, jenž jest nad poměry skvělý a vybaven ne zcela tupým sultánem a rajsky krásnou jeho dcerou, Badralbudúr.

V pustině za sídelním městem je k nalezení kamenou deskou krytý kanál, který vede k tomu nejlepšímu, co kdy pohádky, kolující v chudých zemích, přinesly, k bělo-, zlato- a přírodoskvoucí zemi pod zemí, ráj to na pohled i dočasný pobyt, rajské akordy zpěvů ptačích, vonné vánky, na stromech nesmírné drahokamy místo ovoce, na konci sadu, nad nímž žasne rozum – On ostatně žasne furt – skvostný pavilon skrývající nenápadnou kouzelnou lampu, jež ovládá celou sadu džinů, schopných cokoli přinést a cokoli odnést.

Samozřejmě toto vše o lampě a způsobu nabytí této ví jen podlý kouzelník z Ifríkíje, zatímco kladné charaktery vědí starou belu a nemohou si loktem do kapsy až do doby, kdy se Aladin (v kanálu) dostane na výši situace. Podlý kouzelník totiž Aladina, lampu aporťujícího, v nepředložené panice a prchlivosti v kanálu uzavře, zapomenuv, že hoch má v ruce ještě (záložní) kouzelný prsten. S jeho pomocí se Aladin s lampou za

ňadry (zajímavo, co všechno se druhdy vešlo za ňadra) z kanálu vyškrábe a dodá lampu do matčiny chudobné domácnosti. Další náhodou se přijde na kouzelnost lampy, když ji chudobná matka drhne pískem, aby ji zbavila konstitutivní ošuntělosti. Zadrhne, a už je tu džin jako masokombinát a slibuje přinést cokoli a odnést cokoli.

Samozřejmě že náhle uzdárněný a zdůvtipnělý Aladin v dalším užije lampy a džinů k ukojení materiálních potřeb domácnosti, jakož i vlastních erotických tužeb, vzniklých po kradmém spatření Badralbudúr. Přemůže úklady jistého vezíra, jenž má s Badralbudúr své mocenské záměry a chce ji vydati všanc svému synu. Zde nabývá pohádka netušené škodolibé výše, rozkážeť Aladin džinovi, aby lůžko s nastávajícími manželi dodali k němu domů: i ulehne sám vedle nevěsty, odděliv ji od sebe mečem proti předčasnému početí, zatímco vezírova syna dá uvrhnout na hajzl, kdež nebožák přijde na jiné myšlenky.

Samozřejmě že poté Aladin přesvědčí sultána o své skvělosti a moci. Džinové mu přes noc postaví na volné parcele zámek tak dekorativní, že o takovém žádný sultán neměl ani páru. Zámek sice jednou džinové z návodu podlého bratra podlého kouzelníka zase odnesou do Ifríkije, ale i jeho úklad Aladin s pomocí rozkaceného džina či márida prohlédne, škůdce proklá jeho dýkou, zámek přestěhuje zpět a panuje dál v neztenčené míře, neboť byl nabyt nejen krásné Badralbudúr (již bez meče), ale i ohnivého hřebce, stolce královského a vítězství bitevních. I žil se svou paní a panoval, a byl spravedlivý k poddaným a miloval ho veškerý lid, až na ně přišla „rozkoší ničitelka a shromáždění rozlučovatelka“, jak to přeložil Felix Tauer – On jest moudrý.

Nutno uznat, že ideály humanitní si zrovna v pohádce této – jakož i v celé Tisíci a jedné noci – na své moc nepřišly, ba že ani lidských práv a svobod si moc neužili ani v zemi pod zemí, ani s máridy, ani bez máridů, ale taková už je moudrost a snivost Východu, jíž je tak příjemno naslouchati.

Konec lampy

Princip kouzelné lampy a ochotných duchů ze škatulky se nám v životě ozývá na mnohý způsob. Je to princip velmi adaptabilní. V táboře míru a socialismu panovala kupříkladu tato verze Aladina a jeho lampy:

Rozhodl se Aladin, když se byl již zmohl na palác a jiné slavnosti světové, že mu jaksi chybí vize a že se tedy musí porozhlédnout po světě, kde jako že by byla kupříkladu ta spravedlnost. Evidentně nebyl obeznámen s definicí Stanislawo Jerzyho Lece – Kde jsou doly na spravedlnost? Zpravidla tam, kde spravedlnost pohřbili. I přetřel svou lampu a zjevivšímu se džinovi, přestrašného vzezření, přikázal, aby jej přenesl do staroslavné země indické. Přistál na bulváru, jenž se nazývá Královniým náhrdelníkem, a pídil se. Však – co to? Tu skvělost paláce a zlatoháv maharadži či jinak zvané politické elity, hned vedle však lid prostý a pocestný, hladem zmírající, neboť tři rupie životního minima za den nevyžebra a nevyžeb- rá. Spravedlnost veškerá žádná.

I přetřel poznovu svou lampu a kázal máridovi ještě ukrutnějšího, načernalého vzhledu, aby jej dodal do Londýna.

Ocitl se na Trafalgar Square, vyplašiv něco holubů. Fontána tryskala, admirál Nelson se tyčil jako tvrdé y, leč kolkolem tlupy lidu demonstrujícího za práva demonstrujících, zejména těch pod párou. V imperiální sošnosti hryže AIDS, v mramoru se dusí ekologové, v sametu kvílí lesbičky a jízdni policie se tu a tam snaží udeřit přívržen- ce koní a levnějšího jízdneho. Napětí, nervy a marnost. Spravedlnost ani náhodou.

Aladin opět zamne o svou lampu a monstrózní- ho – leč funkčního – džina požádá o transport na Union Square, New York City, area code 212. Neóny, asfalt, davy, bílí bohatci v limuzínách, žlutí, černí, hnědí a šedí nuzáci, nucení krást v noci a ve dne to prodávat na Čtrnácté ulici, zmarnění mládenci naváděni ke kráglování osa- mocených cestujících v podzemce, portorikánské matky

posílají děcka hrát si na ulici, kdyby je někdo přejel, bylo by z bolestného na lepší bydlo.

Chladná hrůza a spravedlnost, jak by pravil sám Charles Bukowski, v prdeli.

Tře tedy Aladin lampu s velkým úsilím a džinovi formátu monstra ze Star Wars, s ploutvemi místo uší, velí: Ty vole, jsem syt kapitalismu a kolonialismu, jsem syt prohnulosti Západu, vrzni mne do Moskvy!

Slyším a poslouchám, zařve džin, či snad už šaitán, a hle, Aladin se ocitá na Rudém náměstí, kremelské hvězdy rudě září, zvony rudě udeří, u Lenina fronta spořádaně postupuje, jak také jinak.

Aspoň tady je klid, praví k sobě Aladin a uondán postaví svou lampu na historické dláždění, vedle pravé nohy.

Tu přistoupí jakýsi zvědavý pán v civilu a dosti důtklivě se ptá protáhnuvšího se Aladina, co zde hledá a pohledává. Ale, oduší Aladin, hledám spravedlnost. Víte, já mám takovou zvláštní lampu, tudle jsem si ji postavil... A krucifix, von mi ji někdo ukradl!

Na východ od ráje

V každém z nás je kousek Aladina.

V každém je kousek lampy.

Někteří mají v hrudní dutině i kousek džina, márída, 'ifríta či šaitána, zejména ve dnech pracovního volna a pracovního klidu.

Jaký div, že usilujeme o to, cokoliv si dát přinést a cokoli si dát odnést, včetně ráje, moudrosti a smluvních platů, případně zastavení času.

Pokud jde o ráj, mám dojem, že co do zeměpisných souřadnic je přibližně tam, kde jsme postavili svůj první hrad z písku. Kde jsme namalovali barevnými křídami na černou tabuli jablíčko žluté plus jablíčko zelené rovná se dvě jablíčka červená, čili, jak by řekl pan Prévert, na černou tabuli neštěstí tvář štěstí nakreslili. Kde jsme slepili

první lodičku a první vodní mlýnek. Kde jsme doma měli cukr a sůl. Kde brzy ráno potichoučku zatápěla maminka v kamnech Musgraves, novinami a třískami.

Pokud jde o moudrost, mám dojem, že nemá zeměpisných souřadnic a hledat ji tam, kde se čas víceméně zastavil, je stejně marné, jako hledat ji ve zrychlujícím se tikotu metronomů a atomových hodinek; i když zajisté je stacionární povaha východních tradic bližší konstitutivně líné lidské duši.

Pokud tedy uijeme své (Aladinovy) lampy a rezultujících posunů své osoby po planetě, činíme tak s vědomím, že nenajdeme nic víc než jiné Aladiny a jiné marnosti, že nenajdeme nic víc než obecnější rozměr štěstí a obecnější rozměr neštěstí.

Na východ od ráje hledáme tedy jen přítomnost minulosti, snad i přítomnost přítomnosti, ale hlavně strašnou váhu toho, co jsou j i n í lidé.

Jiní lidé

S jinými lidmi bývá obtíž, neboť jsou z definice jiní než my. Zvláště, když sami sebe pokládáme za směrodatné originály, jimž není rovna od vzniku dvojité šroubovice DNA a autoreplikace.

Odtud plyne také jisté konstitutivní neštěstí, pro něž našel tuto větu Arnold Toynbee: Inteligence se rodí proto, aby byla nešťastná.

Jsou ovšem i duše, jimž je hnací silou jejich vlastní neunikátnost, a těm jsou ti jiní na obtíž poněkud méně. K čemuž Yehuda Amichai, izraelský básník, v izraelské básni *Instrukce pro číšníci*:

Neuklízej sklenice a talíře
ze stolu. Nedrbej ten flek
na ubrusu: Je dobře vědět,
že tu byli lidi přede mnou.

Kupuji si boty, které měl někdo na nohou.
(Přátelé mají navíc vlastní názory.)
Moje láska je žena kohosi jiného.
Moje noc je obnošena cizími sny.
Na mém okně jsou namalovány kapky deště,
na okrajích v mé knize jsou poznámky jiných.
Na plánu domu, v němž budu žít,
nakreslil architekt cizince u vchodu.
Na mé posteli je polštář s důlkem
po hlavě, která tu už není.

A tak prosím, neuklízej ten stůl;
je dobře vědět,
že tu byli lidi přede mnou.

Země pod zemí

Zajisté je také dobré navštívit svou vlastní zemi pod zemí, svou vlastní, dříve Platónovu, jeskyni bez filozofů. Zejména dnes je jakási libost v tomto cestování a jistý cestovatel to nazval odvahou k nevědění, Bůh s ním – On jest vznešený (tedy ten Bůh).

Taky se tam jde kanálem a zpravidla tam neobjevujeme vonné vánky a ovoce stromů rajských, ba ani volné prostory a svobodu ke křídél rozmachu, nýbrž jistou zatuchlost nevětraného pajzlu, kde pozvolna explodují sirné katedrály, kázání rezaví v konzervách, satan v podobě miniaturního klokana tahá z vaku černé zvíře se slizovitou kožešinou, co jeden den chcípne a druhý se začne hýbat, medúzy se vznášejí na pupečních šňůrách, zatímco v akváriu s bramborovou polívkou plavou kusy zpustlého tygřího masa a rolničky z mlíčí mlčí na usmířenou toho, jenž klesá ke dnu, nezacelen, ani nezocelen.

Naše země pod zemí není příliš pohádková, a hlavně ani není příliš naše, celý inventář jsou rekvizity z dovozu.

Ona totiž naše mysl, vulgo duše, není ani tak určena k sebezpytování, nýbrž spíše k interakci s okolím a s jiný-

mi mysleli. A abychom o ní mohli pojednat, musíme poodstoupit, musíme se de facto vzdálit od sebe sama.

Je to poněkud trapné, ale sami sebou jsme jen na cestách ven a k tomu máme své Aladiny a své lampy.

Ostatně je nemožné i myslet o samotě, jak zjistil Jean-Paul Sartre; myšlenky ostatních nás poučují o myšlenkách naší.

Zatímco interní džinové, šaitáni, 'ifritové a máridové jsou tu zejména od toho, aby nás cestou trochu zblbli, někdy i nezvratně a až do vegetativní existence mladistvých gerontů, podnikajících trip při house music a na pervitinu.

Zákoutí

Na cestách ven jsou zvlášť pěkné dvě věci. Za prvé, že si ověříme, že Bombaj, San Francisco nebo Voroněž skutečně existují, za druhé pak, že najdeme koutky, koutčky, zákoutí a zakoutečky, o nichž jsme nikdy neměli páru – a ony přece jsou a obsahují mnoho lidí, kteří nikdy neměli páru o nás. Spatřením sídelních měst a zvěčněných panovníků či slavných katů si dokazujeme předpovědní hodnotu základního školního vzdělání, a to je samo dost překvapující, zejména v době boje za svaté nevědění a za vymazání rušivých zbytků vzdělání. Avšak v koutcích a zákoutích, v místech, jež bývají označována za nevýznamná, si připouštíme základní lidskou současnost, souvislost a sounáležitost. Katedrály jsou jaksi plněním úvazků, zákoutí jsou to navíc.

Někdy si s libostí listuji v atlasech (třeba to mám zastydlé z doby snů námořnických Jaroslava Seiferta) a nacházím si ty nejdrobnější puntíčky v tom kterém zadku světa, jako Böch Möron v Mongolsku, Krutaja na Sibiři, Gundik na Jávě, Tudú v Estonsku, Nae-Dong na ostrůvku u Koreje, Kololo v Etiopii, nebo aspoň Social Circle v Georgii, a říkám si, jakpak se tam asi dneska mají, jestlipak štěkají psi a maminky volají k večeři, kohopak tam asi dneska podřízli, kdopak se tam trápí a kdopak se tam

zrovna miluje a kohopak asi dávají pod kámen. Jaké to vesmírné hemžení panuje za těmi jmény a za těmi stránkami atlasu a mimo jakýkoli internet, ba dokonce mimo jakoukoli myšlenku a mimo jakékoli vědomí. A není na tom nic depresivního, jediný a hlavní pramen depresí je v samotnosti skutečné či nadopované.

Přihodilo se toho roku, že jsem se ocitl ve víšce Sibiel, v Rumunsku; pusté kamenité uličky, husy na silnici, kolébavé, hoši srážející větve mrzáckých stromků, na každém hřbitovním kamenu vyryta i jména žijících, aby se za levnější peníz dalo doplnit jen datum... Kostel plničský ikon, obec tak ztracená, že se tam nedostali ani vykrádači. U kostela kněz s mocným plnovousem a kabátem až na zem, takže to bylo spíš jako podstavec, kněz nedávno z Ceaușescuova lapáku se navrátilší, kněz takový tichý, řekl bych boží. Když jsme se rozloučili a našli do autobusu, počal kynout pravou rukou, zatímco na jeho tváři nad plnovousem, kolem očí, stál takový mírný boží úsměv. Autobus byl švédský, leč pobyt v Rumunsku mu poněkud ubral životních sil, takže ne a ne nastartovat: kněz stál a kynul. Pět minut, deset minut, kněz stál, usmíval se a kynul, neboť i autobusy patří k dílu božímu. Nikdo z nás už nevydržel opakovat jakékoli loučivé pohyby, ale kněz stál a kynul a posléze byl skrze podstavec z kabátu vrostlý do té pusté svaté země. A kynul pořád stejně, rukou neumdlévající, s úsměvem neměnným. Takže když už i to rumunské Volvo nastartovalo a odjíždělo, stál, kynul a splýval a mizel, kyna.

A to je předběžné poselství knihy této a jí podobných: lidi, v jakémsi Sibielu v jakési zemi, jíž se krom těch ikon nic moc nevede, stojí v podzimní trávě někdo dobromyslný a kyne. Nic víc nemůže.

A kyne.

A kyne.

Že abychom si vzpomněli.

Abychom byli víc, než jsme.

*II. Indie jako
rozměr člověka*

Pokud by

Pokud by šlo o vidění, pak tedy Bombaj v noci, na stupňovitém chodníku, tvořícím břeh plechových vírů a slapů dopravy, ležící kostnatá těla, mezi nimi sedí velebně stařec v turbanu, s plnovousem až na prsa, jedenáctý avatár čili převtělení Višnu, a střeží polonahou holčičku, která mu v klubíčku spí u nohou, kterou možná jen tak našel.

Pokud by šlo o slyšení, pak tedy báseň Raghuvira Sahaye *Prodávání jablek*:

Zamračím se a zaútočím:
„Tahle jablka jsou obarvená!“
„Ne, pane, prosím...“
snaží se přesvědčovat –
„Věřte mi, pane!“
Tu se však náhle chytí za prsa
a kašel říká to,
co chtěl říkat on.

Raghuvir Sahay mluví, chodí a vyhlíží jak pan Seifert. Pokud by šlo o čtení, pak závěr Větrné písně Aruna Kolatkar, kde vítr bere, odnáší, rozbíjí a oživuje čepici, okno, prádlo, krovky, rukopisy básní, obrazy žen a posléze –

Pane učitel, pane učitel, koukněte, mapa!
Mapa Indie!
Jak sebou hází,
jak se tetelí na stěně třídy!
Myslíte, že spadne?
A hele, už letí,
města, pohoří, lesy, řeky a všechno letí
oknem ven a vzhůru k nebi.

Arun Kolotkar vyhlíží trochu jako pan Born, ale hlavně jako Arun Kolatkar.

Pokud pak by šlo o nauku o člověku, pak tedy to první jsou dimenze, rozměry. Úplný rozměr člověka je patrný jedině tady, v Indii.

Křížácké tažení, které váhá

Asi tak nad řekou Indus prohlásil kapitán letadla, že v Delhi čili Dillí (kteréžto výslovnosti nerozumí v Indii ani Hindustánci, ani Bihárci, ani Bengálci, ani Paňdžábci, ani Kannadci, ani Urijci, ani Telugové, ani Nepálci, ani Tamilové, ani Rádžastháci, ani Asámci, ani básníci, snad jen čeští diplomaté, leč s těmi jsem kromě jednoho telefonického pozdravu tiskového ataše nemluvil), tedy v Delhi panuje po deštích taková mlha, že asi poletíme někam jinam po Přední Indii.

A také ano. Proti nám stálo bengálské jitřní slunce, hluboko dole byla vata, tisícíhlavé stádo jakýchsi bílých oveček, lemované šedým oparem Indogangžské nížiny, a po levé ruce stála v zářivě bílém a zlatém brnění hradba Karakorumu a Himaláje jako zjevení z doby, kdy bylo alpinské vrásnění, dny byly andělé kontinentálních rozměrů a kdy se ještě nevědělo, jestli je lepších šest noh než jedna dharna.

Kdy Šiva, nebo který to byl, uťal synku Ganešovi omylem hlavu a honem mu nasadil kebuli kolemjdoucího slůněte, aby to jako zatušoval.

Karakorum a Himaláj stály jako skvoucí křížácké tažení s blyštícími strategickými meči, tažení, které váhá postoupit k jihu, neboť tam se líhne cosi neobyčejně nesmírného.

Faktor prvního kontaktu

V kapitolce téhož jména (K principu rolničky, 1987, s. 94) snažil jsem se doložit, že faktor prvního kontaktu je pro naši mysl namnoze určující, neboť býváme, podle Labyrintu světa a ráje srdce, lidmi „vnově se na svět dostávajícími, aniž se ještě znají, a aby byli lidmi, vědí: protože jest okolo nich tma a nic, jen vřesku a pláče trochu... Ale když tou ulicí jdou, pomalu se jim šerí a svítá, ať teď do této pod námi brány přijdou: tu co se děje, pojdme, pohledíme.“

Nuže ta ulice se jmenovala Ashok Road a bránou jsem vyšel z dillíského hotelu Kanishka dosti dávno po rozbřesku. Vřesku, na druhé straně, bylo s dostatek a doprava, probíhající pod tabulí s typicky britským policejním veršíkem „Řidiči dá vzpruhu držeti se dopravního pruhu“, kladla člověku vnově se na svět dostávajícímu neřešitelnou otázku, co se zde pokládá za dopravní pruh; mimo podřímlé recepcce hotelu doprava netěkala jedinečně na chodnících, protože na nich byly stromy, prodavači, krávy zebu, žebráci a turisté.

Hravě jsem odolal několika prosebníkům a hošíkům prodávajícím buráky přímo pod nohama.

Když tu ke mně přistoupili dva muži v evropských oblecích módního střihu a vetknuli mi do klopky indickou vlaječku, na níž bylo ve středním pruhu razítkem vytištěno něco jako indukční přístroj elektrický. Obřadně mi poděkovali, že jsem si nechal vetknout vlaječku, jež značí, že cítím s indickými slepými dětmi. Samozřejmě jsem cítil s indickými slepými dětmi, nemluvě o chlapci, jenž na mne vzhlížel úpěnlivým očkem ze špinavého chodníku a nabízel mi za tři rupie celou zásobu ukoptěných buráčků i s vahami. Elegantní muži se s podivuhodnou horlivostí tázali, odkud že to přicházím, abych sympatizoval s indickými slepými dětmi. Odpověděl jsem, což byla základní chyba. Zvolali něco na způsob hindskoanglického hujaja a řekli, že tak vzácný národ ještě nemají zastoupen ve svém památníčku: byl to linkovaný sešítek a stálo v něm různými rukopisy: W. S. Merlin, Washington, U. S. A. 350,-, H. Schmidt, Bern, Schweiz, 400,-, C. Rühman, Bonn, Deutschland, 200,-, André Pleven, Montreal, Canada, 250,- a tak dále. Na mne zbyla poslední řádka dole. Nevím, jak vy. Já jsem rád, když mohu podepsat aspoň to, co jsem a konám, a nikoli to, co nejsem a nekonám, a tak jsem napsal a podepsal, že jako našinec z Prahy za sto. Sto přede mnou upsal i jakýs další údajný Němec a dva údajní Australané, neučinil jsem tedy národu ostudu. Pak jsem zaplatil sto rupií, polohlasně řekl sám sobě Vole a pokračoval v procházce. Kluka s buráky mi bylo tím víc líto.

Ale již tu byla docela hezká mladá matka v rudém sáří, chovala na pravé ruce vychrtlé nemluvně v zeleném zavnutí a levou ruku mi nastavovala se zlomkovitou argumentací, že jako jest opuštěnou, dítě nemocným, hladovým a nemanželským a já jsem jedinou nadějí jejich života. Mumlal jsem cosi o indických slepých dětech a pokračoval v cestě, ale matka se držela velmi těsně u mne a pokračovala v polohlasu: „... sama, hlad, ne manžel, nemoc, jíst, dítě a ne peníze, nýbrž chléb.“ Vytrvala asi tři sta metrů. Pak se náhle mezi těkající dopravou vynořil čistič obuvi ve více méně bílém pyžamu a se skříňkou potřeb v ruce a profesionálním gestem se chopil mé nohy s tím, že nutně potřebuji šušajň čili čištění obuvi. Pohlédl jsem a strnul. Noha přilehlá svobodné matce skutečně potřebovala důtklivý šušajň, neboť na botě byla naprosto přesně umístěna kopka nazelenalé dětské stoličky vhodné konzistence a přilnavosti. Ocítl jsem se v ponožce na připraveném haděrku a bota byla bleskově uvedena do salónního stavu, přičemž uznamenáno, že se v té i druhé uvolnila taková ta vnitřní vložka přičiněná původně družstvem Snaha. Byla nalepena a celý výkon byl ohodnocen na 55 rupií. Vložka drží dodnes, po původu lepidla jsem se raději nepídil. Matka s produkčním nemluvnětem se držela opodál.

Do hotelu jsem se vrátil zkratkou. V zahradě u bazénu seděl dánský básník Henryk Nordbrand a jeho boty metaly blesky. Pohleďte, pravil, jaký to šušajň, a za jednu rupii!

Nutno uznat, že to byl poměrně mocný faktor prvního kontaktu. Ale stejně nebyl určující. Na to je indická realita příliš bohatá, košatá, větrná.

Akorát jsem si musel rychle osvojit poznání, že na rozdíl od Komenského labyrintu světa na ulici indické nešeří a nesvítá, nýbrž je a panuje jistý druh noci i za slunného dne.

Nad

Nad příuličními brložky a nad pouličními volně loženými lidmi, nad bazárem a kamenným chodníkem střídaným hlínou a kalužemi z podezřelých výtoků z chatrných domků, nad rykem dopravy, která postupuje spíše silou klaksonů než na benzín, nad hadry, slupkami a prosebníky – nápis: Poštovní úřad. Pořídte si letošní model bezdrátového telefonu.

Nad imperiálními budovami i mezinárodními hotely, střeženými soukromými policisty v zelených svetrech a drobounkých přípláclých černých baretech, ovšem s pořádnými holemi lathi, výslovnosti netřeba, u nás máme jiné pomůcky, nad stanicemi autobusů, které snad někdy i přijedou, kde čekají lidé ve srocní asi takovém, jako by se u nás přihlíželo zkáze Titaniku nebo vymření Přemyslovců po přeslici, nad poklidem palem a senilní demencí vozů Ambassador, které se provozují dobrých čtyřicet let, nad vyvoláváním, nad kvílením, nad prošením, nad ptaním bez odpovědi, nad řevem a mlčením, slovem nad městy – permanentní kroužení majestátně vyvedených luňáků s ocasem do mocného v, kteří usedají na cokoli kromě policajtů. A nad vrstvou luňáků, ve velké, až značné výšce, permanentní kroužení supů, klidné, tiché, geometrické, vidoucí a pozorné k zdechlínám všeho druhu.

Padesát supů, sto supů na viditelném perimetru nebes neobyčejně blankytných.

Jsou to supi nesmrtelnosti.

Něco mytologie

Šiva se vyvinul v pozdějších puránech z nejmocnějšího v hinduistickém božském triumvirátu, z Rudry. V sanskrtu jest Rudra tím, jenž křičí. Narodil se z Brahmovy vzteku nad malou proliferační schopností předtím stvořených čtyř bytostí. Z Brahmových žhnoucích obočí